

ПИТАННЯ НЕРІВНОСТІ ДОХОДІВ ЯК ВАЖЛИВОЇ СКЛАДОВОЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ

асист. **Майборода Т.М.**,
студентка гр. М-32/2 **Краснобаєва А.Д.**
Сумський державний університет (Україна)

Нерівність доходів є дуже важливою проблемою в наш час, адже саме вона може досягати величезних масштабів і створювати загрозу для економічного розвитку країни. Практично всі розвинені країни світу постійно здійснюють заходи щодо скорочення такої нерівності. Люди отримують доходи різними шляхами. Наприклад, одні отримують прибуток в результаті того, що створюють власний бізнес. Інша категорія людей надає свою працю або капітал у користування іншим людям або фірмам. У такому механізмі формування доходів вже споконвічно закладена проблема нерівності. Виходячи з цього, нам необхідно розширити знання про людські можливості, щоб зрозуміти головні причини нерівності доходів.

По-перше, від народження люди наділені різними здібностями, як розумовими, так і фізичними. По-друге, залежність від родини, у якій народжується людина, оскільки саме це пов'язано з відмінностями у володінні власністю, особливо з власністю яка дісталася у спадок. По-третє, відмінності в освітньому рівні. Ця причина невід'ємно пов'язана з причиною про власність, адже дитина, яка народилася в багатій родині, має більше шансів отримати якісну освіту і, відповідно, професію, яка приносить високий дохід, ніж дитина яка народилася в бідній сім'ї. Але навіть при рівності можливостей і однакових стартових умовах освіти більший дохід отримуватимуть особи, які готові працювати довго і старанно аби досягти високих результатів у своїй роботі. Також є така група причин, яка пов'язана просто з везінням, випадком, несподіваним виграшем.

Всі ці причини діють в різних напрямках, збільшуючи або зменшуючи ступінь нерівності. Для того щоб визначити ступінь цієї нерівності, економісти використовують криву Лоренца, яка відображає частку доходу, що припадає на різні групи населення сформовані на підставі розміру доходу, який вони отримують. При побудові кривої по осі абсцис відкладаються відсотки сімей з відповідним відсотком доходу, а по осі ординат - відсотки доходів розглянутих сімей. Це означає, що якщо 20, 40, 60% сімей отримують, відповідно, 20, 40 і 60% від всього доходу, то відповідні точки будуть розташовані на бісектрисі. В результаті крива покаже співвідношення відсотків всіх доходів і відсотків усіх їх одержувачів. Якби доходи розподілялися рівномірно, наприклад 10% одержувачів мали б десяту частину доходів, 50% - половину, то такий розподіл мав би вигляд лінії рівномірного розподілу.

Нерівномірний розподіл характеризується лінією фактичного розподілу, віддаленої від прямої тим далі, чим більше диференціація. Наприклад, 20% населення з найнижчими доходами отримали 5% загального доходу, 40% з низькими доходами 15%. Площа між лінією абсолютної рівності розподілу і кривою Лоренца вказує на ступінь нерівності доходів: чим більше ця область, тим більше ступінь нерівності доходів (рис. 1).

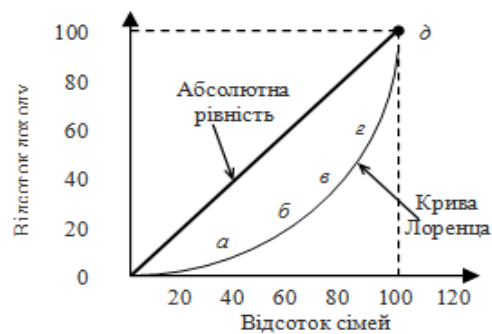

Рис. 1 Крива Лоренца

Економічна нерівність в Україні є цікавим феноменом. З одного боку, за офіційними статистичними даними наша країна є дуже рівноправною, з іншого – навколишня реальність та самопочуття населення це не дуже підтверджують. За даними ООН, частка 10% найбагатших українців у сукупному доході становила близько 22,5%, а 10% найбідніших – 3,8%. У порівнянні з іншими країнами Україна є однією з найбідніших країн Європи, що є результатом нерозвиненості фінансових ринків та високої тінізації економіки.

Величина доходів і їх розподіл визначають рівень життя населення і ступінь розвитку країни. Тому питання доходів є важливою частиною функціонування економіки. У більшості розвинутих країн саме держава (уряд) приймає на себе зобов'язання щодо зменшення нерівності доходів. Цю проблему уряд може вирішувати за допомогою податкової системи. Тобто найбільше забезпечені частини населення обкладаються вищими податками (у відсотковому співвідношенні), ніж малозабезпечені. До того ж одержані податкові надходження держава може використовувати як трансфертні платежі на користь найбільш малозабезпечених верств населення. Також держава має запропонувати пільги, надбавки чи додаткову плату за роботу, може створити додаткові робочі місця, здійснювати регулярний перегляд мінімальної заробітної плати у зв'язку із зростанням цін. Все це може допомогти позбавитися нерівності доходів, а в результаті цього створити кращий клімат для розвитку країни в цілому.